

1. 6. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vytržení dítěte z jeho prostředí a rozhodování soudů v rodinných věcech

Spory týkající se nezletilých dětí patří mezi ty nejcitlivější, často s tak závažným dopadem do života účastníků, že již mnohdy není možné poškozené vztahy napravit. I proto by soudy měly při řešení rodinných sporů postupovat citlivě a současně i rychle. Bohužel ne vždy se tak děje.

V nedávné době se rozhodovací praxi pokusil upřesnit Ústavní soud České republiky, a to konkrétně v nálezu sp. zn. I. ÚS 955/15. Matka odešla v březnu 2012 s nezletilou dcerou od otce a přestěhovala se z Prahy do Brna. Poté podala návrh na svěřeni dcery do své péče. Městský soud v Brně jako soud prvního stupně vydal v květnu 2012 předběžné opatření, jímž svěřil dítě do péče matky a rozhodl o rozsahu styku dítěte s otcem (každé dva týdny po čtyřech hodinách). Uvedl, že „matka dítě stále kojí a není v jeho zájmu, aby pravidelně cestovalo do vzdálenosti cca 600 km“. Krajský soud v Brně jako soud odvolací rozhodnutí o předběžném opatření potvrdil.

Teprve v červenci 2014 byl ve věci vydán rozsudek, jímž svěřil dceru do péče matky a otci určil styk každou druhou sobotu od 9 do 18 hodin. Vyšel ze znaleckého posudku, dle jehož závěrů byla výchovná způsobilost otce snížena. Odvolací soud ponechal v platnosti rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče matky, ovšem ohledně styku s otcem vrátil věc k došetření soudu prvního stupně. Důvodem bylo doplnění důkazu znaleckým posudkem z oboru psychiatrie (původně byl prováděn znalecký posudek z oboru psychologie), který se měl vyjádřit zejména k výchovným schopnostem otce. Městský soud v Brně již podruhé rozhodl v březnu 2016 s tím, že otci určil styk s dítětem každou druhou sobotu od 9 do 18 hodin a dále o Vánocích a letních prázdninách. Odvolací soud potom v podstatě rozsudek soudu prvního stupně v říjnu 2016 potvrdil.

Otec se se stížností obrátil na Ústavní soud. Zmínil, že dcera byla vytržena z rodinného prostředí rozhodnutím matky, která ji navíc odvezla z Prahy do Brna. Dle názoru otce „je nepřijatelné, aby soudy založily své rozhodnutí o péči na tom, že o dítě nepřetržitě od narození pečuje matka“, pokud to byla ona, kdo takto svévolně rozhodl.

Ústavní soud nejprve poukázal na svou starší judikaturu týkající se střídavé péče a kritérií pro svěřování dětí do tohoto způsobu výchovy. Dále zmínil, že dle znaleckých posudků prováděných před obecnými soudy má lepší podmínky pro péči matka, navíc má dcera právo na styk se svými polorodými sourozenci, s nimiž žije u matky. Z tohoto důvodu se ztotožnil se závěrem o svěřeni dítěte do výchovy matky.

Jinak tomu bylo ovšem co do rozsahu styku otce a dcery. Městský soud v Brně vydal měsíc a půl poté, co matka s dítětem opustily společnou domácnost s otcem v Praze předběžné opatření, kterým upravil styk otce s dcerou na čtyři hodiny jednou za čtrnáct dní. „Ústavní soud považuje za obecně nepřijatelné, aby ze situace, kdy rodič s dítětem doposud sdílel společnou domácnost, se rozsah styku snížil na čtyři hodiny jednou za čtrnáct dní. Takové drastické omezení styku by muselo být odůvodněno velmi závažnými důvody. Za takové závažné důvody Ústavní soud obecně nepovažuje útlý věk dítěte. Neexistuje totiž žádný předem daný důvod k tomu, aby se otec nemohl plnohodnotně starat i o novorozence, natož o dítě ve věku jednoho roku.“

Soud dále poukázal na to, že šlo o rozhodnutí matky, která rozhodla o přestěhování dcery z Prahy do

Brna, a tedy její protiprávní jednání, neboť rozhodnutí o bydlišti dítěte je předmětem rodičovské odpovědnosti obou rodičů. „Je tedy nespravedlivé, aby matka fakticky profitovala z toho, že dítě protiprávně odvezla do 200 km vzdáleného místa. Skutečnost, že jeden z rodičů protiprávně (jednostranně) změnil bydliště dítěte je podstatnou okolností, kterou je třeba zohlednit při rozhodování, komu dítě svěřit do péče a při rozhodování o rozsahu a podmínkách styku. Například k předávání dítěte ke styku by mělo zásadně docházet v místě původního bydliště dítěte. Pro jiné rozhodnutí by měly existovat dostatečně závažné důvody, které by měly být v soudním rozhodnutí vysvětleny.“

Dále se Ústavní soud vyjádřil k otázce styku s dítětem, které je ze strany matky stále kojeno. Ani tato skutečnost podle něj nemůže být vyloučením otce ze styku s dítětem nebo jeho podstatným omezením.

Ústavní soud tedy shledal na straně obecných soudů pochybení, kdy jednak výrazným způsobem omezily styk otce s dcerou v důsledku protiprávního jednání matky, jednak jim rozhodování trvalo čtyři a půl roku, což je z hlediska všech aktérů naprosto nevhodné (dceři v době matčina odchodu byl jeden rok, v době vydání rozsudku, který se následně stal pravomocným, již pět let).

V každém případě je dobře, že se Ústavní soud vyjádřil k dané problematice takto konkrétně, čímž jistě pomůže mnoha rodičům v podobné situaci.

JUDr. Michaela Balousová,
advokátka

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)